

เปิดเบื้องลึก ‘ม.44’ ลอยตัวน้ำตาล

ระลำ! หวั่นพันพวนชำระรอยน้ำมัน

พลังที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ใช้อำนาจตาม มาตรา 44 ออกคำสั่งที่ 1/2561 เรื่องการแก้ไขกฎหมาย เพื่อรองรับการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย ทั้งระบบ โดยยกเว้นการใช้บังคับ (18) ของมาตรา 17 แห่ง พ.ร.บ.อ้อยและน้ำตาลทรายเฉพาะในส่วนของการกำหนดราคา น้ำตาลทรายเพื่อใช้บริโภคในประเทศ มีผลช่วงกลางดึกของวันที่ 15 มกราคม 2561 ที่ผ่านมา

มีคำถามตามมาในกลุ่มผู้บริโภคว่า นี่คือการลอยตัวราคา น้ำตาลทรายอย่างเป็นทางการหรือไม่ เพราะด้วยเนื้อหาคำสั่ง ไม่ได้ระบุชัดถึงคำว่า “ลอยตัว” เมื่อวันที่ 16 มกราคม กระทรวง อุตสาหกรรมโดยนายอุตตม สาวนายน รัฐมนตรีว่าการกระทรวง อุตสาหกรรม จึงเปิดแถลงข่าวด่วนถึงการใช้ ม.44 โดยระบุชัดว่า นี่คือ “การลอยตัวราคาน้ำตาลทรายอย่างเป็นทางการ” และ รวมถึงการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในส่วนที่ เกี่ยวข้องด้วย

● มั่นใจราคาขายปลีกปรับลดลง

นายอุตตมระบุว่า ม.44 ดังกล่าวถือเป็นการปลดล็อกการ ควบคุมราคาน้ำตาลทรายไปสู่การลอยตัว เพื่อให้ราคาอิงตลาด โลกตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้วางไว้ในแผนการปรับโครงสร้าง อุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายทั้งระบบ โดยราคาตามกลไก ลอยตัวหลังจากนี้จะใช้สูตรการอิงราคาน้ำตาลทรายตลาดลอนดอน นัมเบอร์ 5 บวกไทยพรีเมียมทันที ทั้งนี้ ผลจากการลอยตัวคาดว่าจะ ทำให้ราคาขายปลีกลดลงแน่นอน เพราะจะยกเลิกการเก็บเงิน ส่วนต่าง 5 บาทต่อกิโลกรัม (กก.) จากปัจจุบันราคาขายปลีก 22-23 บาทต่อ กก. ประกอบกับปัจจุบันราคาตลาดลอนดอนนัมเบอร์ 5 บวกไทยพรีเมียม อยู่ระดับต่ำ 14-15 เซ็นต์ต่อปอนด์ และราคา เฉลี่ยในการส่งออกน้ำตาลอยู่ที่ 17 เซ็นต์ต่อปอนด์ โดยจะทราบ ราคาชัดเจนอีกประมาณ 1-2 สัปดาห์ เพราะต้องรอให้น้ำตาลที่ โรงงานปล่อยออกไปจำหน่ายหมดก่อน

“กระทรวงอุตสาหกรรมได้เตรียมมาตรการดูแลผู้เกี่ยวข้องกับการลอยตัวในกรณีราคาลดลงมากจนกระทบต่อชาวไร่ โดยจะมี กองทุนอ้อยและน้ำตาลทรายเข้ามาอุดหนุน และหากราคาแพงเกิน ระดับเหมาะสม กระทรวงพาณิชย์จะเข้ามาดูแลแน่นอน นอกจากนี้ โรงงานน้ำตาลจะสำรองน้ำตาลทรายไว้ตลอดเวลาเพื่อป้องกัน ปัญหาขาดแคลนหรือราคาผันผวน” นายอุตตมชี้แจง

● น้ำตาลทรายหน้าโรง.ลง2บาท

ขณะที่ นางวรวรรณ ชิตอรุณ รักษาการเลขาธิการคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (สอณ.) ให้ข้อมูลว่า “หลังจาก ประกาศลอยตัวราคาน้ำตาล คาดว่า ราคาน้ำตาลทรายหน้าโรงงาน จะลดลงประมาณ 2 บาทต่อ กก. เฉลี่ยอยู่ที่ 17-18 บาทต่อ กก. จากเดิม 19-20 บาทต่อ กก. จากราคาน้ำตาลในตลาดลอนดอน นัมเบอร์ 5 บวกไทยพรีเมียมเฉลี่ยอยู่ที่ 450 เหรียญต่อปอนด์ แต่ ยอมรับว่าราคาน้ำตาลทรายขายปลีกในประเทศจะยังไม่ลดลงทันที เพราะมีน้ำตาลบางส่วนขอขนส่งออกจากโรงงานจำนวน 3 แสนตัน ทำให้ราคาขายในประเทศอยู่ในราคาเดิมไปก่อน”

อย่างไรก็ตาม แม้กระทรวงอุตสาหกรรมจะเปิดแถลงข่าวเพื่อ สร้างความเข้าใจต่อการ “ลอยตัว” แต่เนื่องจากอุตสาหกรรมอ้อย และน้ำตาลทรายเป็นอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน มีการกำหนด โครงสร้าง ระบบแบ่งปัน การบริหารจัดการภายใต้ พ.ร.บ.อ้อย และน้ำตาลทราย ที่บังคับใช้ตั้งแต่ปี 2527 แต่ก็ยังมีหลายฝ่ายตั้ง คำถามถึงความจำเป็นในการใช้ ม.44 ว่า ผลจากการลอยตัวจะไม่ กระทบต่อผู้บริโภคจริงหรือ?

● จำเป็นต้องใช้ม.44เพื่อลอยตัว

ในเรื่องนี้ “มติชน” ยังได้สอบถามข้อมูลจาก นาย

สมชาย หาญหิรัญ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม อดีตปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมที่คลุกคลีกับเรื่องนี้มานานหลายปี ก็ทราบว่า

“ที่ต้องอาศัย ม.44 ในการลอยตัวก็เพื่อกันเหนียวไว้ก่อน เพราะหากรอตามขั้นตอนกฎหมายปกติจะใช้เวลานานอาจจะเป็นปีก็ได้ เนื่องจากจะต้องรอให้ พ.ร.บ.อ้อยและน้ำตาลทราย ฉบับใหม่ผ่านสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ก่อน ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบัน สนช.มีหลายเรื่องที่อยู่ระหว่างพิจารณา ขณะที่เรื่องการลอยตัวไปจนถึงการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมนี้เป็นเรื่องเร่งด่วน รองรับการเจรจากับประเทศบราซิลที่ร้องต่อองค์การการค้าโลก (ดับเบิลยูทีโอ) ว่า ไทยอุดหนุนอุตสาหกรรมอ้อยน้ำตาล จากการกำหนดราคาหน้าโรงงาน การกำหนดโควตา การให้กองทุนอ้อยและน้ำตาลทรายกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อเพิ่มเงินค่าอ้อยให้ชาวไร่ และมีมติคณะรัฐมนตรี (ครม.) รองรับ ซึ่งผลจากการลอยตัวน่าจะช่วยให้การเจรจาระหว่างไทยและบราซิลจบลงด้วยดี เพราะไม่มีการอุดหนุนอุตสาหกรรมน้ำตาลแล้วปล่อยให้ชาวไร่และโรงงานน้ำตาลทรายร่วมบริหารจัดการ มีภาครัฐดูแลในภาพรวมเพื่อไม่ให้กระทบต่อผู้บริโภคเท่านั้น”

●ไม่กำหนดราคาเข้าชายทะเล

นายสมชายยอมรับว่า เดิมกระทรวงอุตสาหกรรม โดยสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (สอน.) วางกรอบเวลาเรื่องนี้ว่าจะประกาศลอยตัวราคาตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2560 แต่ก็ทำไม่ได้ เพราะกฎหมายไม่เอื้อ จึงมีการเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) ช่วงกลางเดือนธันวาคม 2560 ว่า การปรับแก้ระเบียบต่างๆ เป็นไปด้วยดี แต่มี 1 ข้อ คือ เรื่องการประกาศราคา กฎหมายระบุชัดเจนคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (กอน.) ที่มีปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธาน ต้องเป็นผู้ประกาศราคา ซึ่งหาก กอน. ประกาศแล้วราคาสูงกว่าตลาดโลก บราซิลอาจมองว่าไทยกำลังอุดหนุนในอีกรูปแบบหนึ่ง ทั้งที่ตัวบราซิลเองปัจจุบันราคาน้ำตาลในประเทศขายแพงกว่าโลกถึง 2 เท่า แต่เพราะบราซิลให้เอกชนคือ โรงงานและชาวไร่ร่วมกำหนดราคา จึงไม่เข้าชายอุดหนุนราคา

เรื่องนี้จึงมีการหารือกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า หาก กอน.ไม่ประกาศราคาและปล่อยให้ลอยตัวด้วยการใช้ราคาของลอนดอน นัมเบอร์ 5 บวกไทยพรีเมียม เป็นข้อมูลในการดูแลราคาขายปลีกในประเทศจะเป็นอย่างไร คำตอบของคณะกรรมการกฤษฎีกา คือ หากไม่กำหนดราคาจะเข้าชายละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

●ยืนยันขายปลีกราคาไม่ผันผวน

แม้จะเคลียร์ประเด็น ม.44 แต่มีอีกประเด็น คือ ราคาขายปลีกที่ผู้บริโภคกังวลว่าจะต้องซื้อในราคาแพงล้นเหมือนราคาน้ำมันที่เคยพุ่งตามตลาดโลกหรือไม่ ซึ่งปัจจุบันสถานการณ์ราคาโลกพบว่า ราคาน้ำตาลทรายลดลงอยู่ระดับ 14-15 เซ็นต์ต่อปอนด์ ขณะที่น้ำตาลส่งออกของไทยถูกขายทำราคาแล้วประมาณ 30% ในราคาเฉลี่ย 17 เซ็นต์ต่อปอนด์

ในเรื่องนี้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ชี้แจงว่า จากสถานการณ์โลกจะทำให้ได้ราคาขายปลีกในไทยลดลงแน่นอน ส่วนจะลดลงเท่าไรไม่สามารถตอบได้ เพราะต้องอ้างอิงราคาตลาดโลก โดยประชาชนสามารถตรวจสอบราคาได้จากเว็บไซต์กระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงพาณิชย์ หรือติดต่อสอบถามเข้ามาโดยตรง ขณะเดียวกันในเรื่องนี้กระทรวงพาณิชย์จะเข้ามาดูแลอย่างใกล้ชิดเหมือนราคาลินค้าตัวอื่น ทำให้ราคาไม่ผันผวนเหมือนราคาน้ำมันแน่นอน

●อย่าห่วงน้ำตาลทรายขาดตลาด

นอกจากนี้ นายสมชายยังอธิบายกลไกภายใต้การลอยตัวครั้งนี้ว่า จะทำให้โครงสร้างอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลใหม่เริ่มใช้เช่นกัน มีผลตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2561 ประกอบด้วย การยกเลิกระบบโควตาน้ำตาลที่มี 3 ส่วน คือ บริโภคในประเทศ (โควตา ก.) ที่ปกติจะอยู่ที่ประมาณ 25-26 ล้านกระสอบ ส่งออกเพื่อทำราคาขาย (โควตา ข.) และส่งออกโดยโรงงาน (โควตา ค.) โดยระบบจัดการรูปแบบใหม่จะมีการกำหนดให้โรงงานจัดสรรน้ำตาลในประเทศให้เพียงพอ ขณะที่การส่งออกจะมีตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปทำราคาให้ทุกฝ่ายพอใจ เพื่อให้โรงงานใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งออก ซึ่งการส่งออกนั้นไม่ต้องกังวลว่าหากราคาตลาดโลกพุ่งแล้วจะทำให้โรงงานจะขายน้ำตาลจนบริโภคไม่เพียงพอ เพราะรัฐบาลได้อนุญาตให้การนำเข้าส่งออกน้ำตาลมีภาษีเป็น 0% ดังนั้น หากในประเทศเน้นส่งออก โรงงานที่ใช้ใช้น้ำตาลทรายเป็นส่วนประกอบหรือผู้ค้าส่งน้ำตาลก็สามารถนำเข้าน้ำตาลจากต่างประเทศได้ ซึ่งจุดนี้จะเป็นความเสี่ยงของผู้ผลิตในประเทศมากกว่า เพราะหากราคาโลกลดลงน้ำตาลอาจขายไม่ได้

“สำหรับสถานการณ์ราคาขายปลีก ยืนยันว่ากระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงพาณิชย์จะดูแลอย่างใกล้ชิดแน่นอน ขณะเดียวกันจะมีกองทุนฯดูแลทั้งภาวะราคาตกต่ำเพื่อช่วยเกษตรกร และภาวะสูงเพื่อดูแลผู้บริโภค โดยเงินกองทุนปัจจุบันมีประมาณ 8,000 ล้านบาท รายได้ของกองทุนฯตามโครงสร้างใหม่จะใช้วิธีนำราคาเฉลี่ยขายปลีกของผู้ใช้บริโภครายหลัก อาทิ โรงงานผลิตอาหาร โมเดิร์นเทรด มาลบกับราคาตลาดโลก (ลอนดอน นัมเบอร์ 5 บวกไทยพรีเมียม) และนำส่วนต่างเข้ากองทุนเป็นรายได้หลัก แต่หากลบแล้วติดลบก็ไม่จำเป็นต้องส่งเงินเข้ากองทุน” นายสมชายกล่าว

ม.44 ลอยตัว ราคาน้ำตาล

ก่อน

- ควบคุมราคาโดยรัฐ
- กำหนดโควต้า
 - ในการบริโภคในประเทศ
 - ทำราคาส่งออก
 - ส่งออก

หลัง

- ราคาเคลื่อนไหวตามตลาดโลก
- มีกองทุนดูแลเสถียรภาพ
- เลิกโควต้าทั้งหมดให้โรงงาน+ชาวไร่บริหารมีรัฐดูแล

กราฟิกมติชนรายวัน/Matichon Daily Graphic(22.01.18)

● ผน.คงน้ำตาลบัญชีสินค้าควบคุม

ด้านนายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ยืนยันว่า ขณะนี้กระทรวงพาณิชย์อยู่ระหว่างเตรียมแนวทางการดูแลราคาน้ำตาล และราคาสินค้าที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการใช้น้ำตาลเป็นวัตถุดิบ โดยมาตรการเบื้องต้นที่จะใช้ในการบริหารจัดการ คือ จะให้คงสินค้า น้ำตาลไว้ในบัญชีรายการสินค้าควบคุมเช่นเดิม ตามประกาศของคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) และไม่มีกรยกเลิกเพดานราคาขายปลีกสูงสุดไว้ที่ 23.50 บาทต่อกิโลกรัม (กก.) เพื่อให้สามารถออกมาตรการได้ทันทั่วทั้งที่ กรณีมีปัญหาเรื่องเสถียรภาพราคา และใช้เป็นเกณฑ์ในการดูแลสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้บริโภค สำหรับดูแลเรื่องการรายงานสต็อก การปรับขึ้นลงของราคาขาย

“เมื่อกระทรวงพาณิชย์ได้รับหนังสือแจ้งอย่างเป็นทางการจากกระทรวงอุตสาหกรรมแล้วในเรื่องลอยตัวราคาน้ำตาล กระทรวงพาณิชย์จะต้องนำเรื่องนี้เข้าสู่ที่ประชุม กกร.ก่อนว่าจะมีแนวทางการดำเนินการอย่างไร อย่างไรก็ตาม ในระยะนี้ น้ำตาลยังเป็นสินค้าควบคุม ตามประกาศของ กกร. ที่จะต้องมีการกำหนดราคาขายสูงสุด ซึ่งราคาขายปลีกสูงสุดไม่เกิน 23.50 บาทต่อ กก. หากมีร้านค้าใดขายน้ำตาลทรายเกินราคากำหนด จะเข้าข่ายมีความผิดละเมิดประกาศ กกร. มีโทษจำคุก 5 ปี ปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” นายสนธิรัตน์ระบุ

● แนะเครื่องตีปรับลดราคา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ยังระบุว่า เมื่อลอยตัวราคาน้ำตาล ราคาขายปลีกในประเทศจะปรับขึ้นลงตามราคาตลาดโลก หากราคาน้ำตาลทรายปรับลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ผู้ผลิตสินค้าที่ใช้น้ำตาลเป็นวัตถุดิบสำหรับผลิตสินค้าควรจะต้องมีการจัดไปรษณ

สินค้าไว้ให้กับลูกค้าด้วย อาทิ ผู้ประกอบการเครื่องดื่มต่างๆ ดังนั้นจากนี้จะเชิญห้างค้าปลีกสมัยใหม่ (โมเดิร์นเทรด) ต่างๆ มาทำความเข้าใจว่า จะต้องลดราคาขายปลีกน้ำตาลทรายลงมาให้เห็นชัดเจนเพื่อผู้บริโภค แต่อาจจะให้ระยะเวลาปรับตัวช่วงหนึ่งที่ยังมีสต็อกเก่าเหลืออยู่” นายสนธิรัตน์ระบุทิ้งท้าย

ทั้งนี้ แนวทางลอยตัวดังกล่าวน่าจะเป็นตัวอย่างของการปลดล็อกสินค้าเกษตรของไทยให้เคลื่อนไหวตามตลาดโลก ซึ่งหลายรัฐบาลพยายามผลักดันเรื่องนี้มาตลอดเกือบ 10 ปีที่ผ่านมา เสียงบประมาณไปมหาศาลกับการศึกษาทั้งทำเอง และจ้างหน่วยงานอิสระอย่างสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย อย่างไรก็ตาม การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย ที่มีการลอยตัวราคาน้ำตาลทรายเป็นตัวอย่างก่อนที่ พ.ร.บ.ฉบับใหม่จะผ่าน สนช. น่าจะเป็นเพียงยกแรกในการเริ่มต้นอนาคต “น้ำตาลเสรี” ของไทยที่จะเดินไปอย่างราบรื่นหรือทุลักทุเล

เพราะต้นทุนในปัจจุบันภาครัฐมีความได้เปรียบจากสถานการณ์ราคาโลกที่ราคาซื้อขายล่วงหน้าค่อนข้างต่ำ จากการที่มีน้ำตาลจากทั่วโลกเข้าระบบ แต่หากหลังจากนี้สถานการณ์เป็นช่วงขาขึ้นเหมือนหลายปีที่ผ่านมา และราคาจะสามารถกลับไปไต่ระดับสูงกว่า 25 เซ็นต์ต่อปอนด์ หรือต้นทุนโลกสูงกว่าราคาที่ควบคุมไว้ที่ 23.50 บาทต่อกิโลกรัม (กก.) น่าจะเป็นโจทย์สำคัญว่ารัฐบาลจะบริหารจัดการราคาขายปลีกไม่ซ้ารอยน้ำมันได้หรือไม่

เนื่องจากถึงเวลานั้นเกษตรกรและโรงงานจะยังรับได้กับราคาสูง แต่ไม่สูงที่สุดหรือไม่ หรือหากตลาดนอกเริ่มมีการจำหน่ายเกินราคาที่กระทรวงพาณิชย์ควบคุมจนผู้บริโภคได้รับความเดือดร้อน “รัฐบาล” จะจัดการกับเรื่องนี้อย่างไร

นี่เป็นโจทย์ยากที่ต้องวางมาตรการรับมืออย่างรอบคอบ!!

ทีมข่าวเศรษฐกิจ